

บทที่ 3

สามก๊ก

เป็นที่เชื่อกันในแผ่นดินจีนว่า การอันปรากฏภายใต้ฟ้าดินนี้ เมื่อมีการแบ่งแยกกันเป็นเวลานานแล้วก็จักต้องมีการรวมเข้าด้วยกัน และเมื่อมีการรวมเข้าด้วยกันนานแล้ว ก็จักต้องมีการแบ่งแยกกันออกไป ดังจะเห็นได้จากประวัติศาสตร์สมัยปลายราชวงศ์จิ๋ว แผ่นดินถูกแบ่งแยกออกเป็นเจ็ดก๊กด้วยกันแล้วถูกรวมกันเข้าเป็นก๊กเดียวกันโดยพระเจ้าจิ้นลอง เมื่อสิ้นราชวงศ์จิ้นไป เมืองฮั่นกับเมืองอ๊กก็ทำสงครามรบพุ่งกันอีกจนในที่สุด พระเจ้าฮั่นโกโจแห่งเมืองฮั่นเป็นผู้ได้รับราชสมบัติและมีพระเจ้าแผ่นดินครองราชสมบัติสืบทอดรามาสิบสองพระองค์ จึงเกิดขุนนางชื่ออองมั่ง เป็นขบถชิงราชสมบัติขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินครองราชย์แทรกอยู่แปดปี หลานของพระเจ้าฮั่นโกโจผู้หนึ่งชื่อ ฮั่นกอบู ได้จับอองมั่งฆ่าเสียชิงราชสมบัติคืนมา สืบทอดรามาสิบสองพระองค์ ครองราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินอีกสิบสองพระองค์ มีพระเจ้าเทียนเต้เป็นพระองค์สุดท้ายก่อนที่จะแตกออกเป็นสามก๊ก

ลักษณะการปกครองของแผ่นดินจีนในสมัยโบราณนั้น รัฐบาลกลางเป็นผู้บังคับบัญชาแต่เพียงภายในราชอาณาจักรหรือภายในเมืองหลวง หัวเมืองต่าง ๆ ภายนอกนั้นผู้เป็นเจ้าเมืองมีอำนาจเป็นสิทธิ์ขาดอยู่กับตนทั้งในทางทหารและพลเรือน หัวเมืองเหล่านี้จะยอมเชื่อฟังรัฐบาลกลางก็แต่เพียงกรณีที่เกิดศึกสงคราม และมีทองตรารับสั่งจากพระเจ้าแผ่นดินให้ยกทัพไปช่วยปราบปรามเท่านั้น พวกเจ้าเมืองที่มีอำนาจสูงชันมักจะกำเริบหรือคิดเป็นกบฏต่อรัฐบาลกลาง เพราะผลประโยชน์และตำแหน่งของผู้ปกครองนั้น เป็นสิ่งเดียวกัน เมื่อจำเป็นต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองแล้วก็อาจนำไปสู่การแข็งข้อต่อรัฐบาลกลางได้ ดังนั้น รัฐบาลกลางจึงจำเป็นต้องมีไพร่พลและกำลังมากพอที่จะป้องกันตัวเอง ไม่ให้หัวเมืองมีอำนาจหรือกำลังของตนเองมากจนอาจละเมิดหรือเป็นอันตรายต่อราชอาณาจักรหรือรัฐบาลกลางได้ ซึ่งยอมขึ้นอยู่กับผู้ปกครองที่มีความสามารถของตนเอง หรือมีอิศรเสนาบดีที่มีความสามารถและเป็นที่เคารพของคนทั่วไป การปกครองราชธานี

เองและการปกครองแผ่นดินทั้งหมดจึงจะสงบเรียบร้อย แต่หากขาดปัจจัยทั้งสองนี้แล้ว บ้านเมืองและการปกครองทั้งหมดจะวุ่นวายสับสน เกิดการจลาจลหรือเกิดอันตรายต่อ รัฐบาลกลางได้¹

สาระสำคัญของวรรคนี้เรื่อง สามก๊ก นี้ อาจแบ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ ออกตามช่วงเวลาได้ 3 ระยะ คือ

ช่วงที่หนึ่ง เป็นตอนปลายของราชวงศ์ฮั่น เริ่มแสดงความเสื่อมโทรมวิปริต ขึ้นในเมืองลกเอียง ราชธานี พระเจ้าเลนเต้ไม่มีความสามารถในการปกครองหลงเชื่อ หน้าที่ผู้ใหญ่สืบคนในราชสำนัก ราชการบ้านเมืองขาดความสามารถและมีอำนาจเป็นที่ เคารพยำเกรงมากเพียงพอที่จะกำจัดชนที่ผู้ใหญ่ทั้งหลายได้ การปกครองบ้านเมืองไร้ ประสิทธิภาพ หัวเมืองภายนอกเกิดโจรผู้ร้ายชุกชุม ประชาชนได้รับความเดือดร้อนกัน ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดกลุ่มโจรโพกผ้าเหลือง ซึ่งเกิดขึ้นเพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลง แผ่นดินใหม่ เป็นต้น เมื่อพระเจ้าเลนเต้สิ้นพระชนม์ลงนั้น ทรงมีราชบุตรสองพระองค์ ซึ่งต่างชนกันและเป็นเด็กอยู่ทั้งคู่ จึงเกิดกลุ่มขุนนางผู้ใหญ่กับกลุ่มชนที่ ซึ่งต่างมุ่งสนับสนุน ราชบุตรคนละองค์กัน เพื่ออำนาจของตนเอง โฮจิ้น ขุนนางผู้ใหญ่ได้มีหนังสือให้ กังโตะ เจ้าเมืองซีหลง ยกทัพมาช่วยปราบพวกชนที่ พวกชนที่จึงใช้อุบายลวงเอาโฮจิ้นเข้าไป และฆ่าเสียในวัง ทำให้พวกของโฮจิ้นบุกเข้าเผาวังและพังเข้าไปจับพวกชนที่ฆ่าเสีย พระเจ้าแผ่นดินในขณะนั้นคือ หองจูเปียน และราชบุตรองค์น้อยคือ หองจูเหียบ ต้องพากัน หนีออกนอกเมืองไปอาศัยที่อื่น กังโตะเมื่อได้รับหนังสือก็ยกทัพมาระงับการจลาจลที่เกิดขึ้น แล้วกำจัดพระเจ้าแผ่นดินและพระชนนีเสีย ยกเอาหองจูเหียบ ราชบุตรองค์น้อยขึ้นเป็น พระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่า พระเจ้าเหียนเต้ และตั้งตนขึ้นเป็นที่ เชียงก๊ก ซึ่งแปลว่า มหาอุปราชหรืออัครมหาเสนาบดี ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ประพฤติตนกำเริบและปกครอง

¹ ดูรายละเอียดใน กรมพระยาดำรงราชานุภาพ "ตำนานหนังสือสามก๊ก", หน้า 39-40. และใน กรมศิลปากร, สามก๊กและตำนานสามก๊ก เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

บริหารบ้านเมืองตามอำเภอใจด้วยความโหดร้าย จนพวกขุนนางในเมืองหลวงพากัน -
อพยพหลบหนีไปอยู่ตามหัวเมือง และคิดอ่านรวมกันเข้าเพื่อกำจัดตั้งโตะเสีย แต่ก็ทำไม่
สำเร็จ เพราะขาดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันต่างมุ่งคำนึงถึงชื่อเสียงและผลประโยชน์
ของตนเอง จนแม้กระทั่งเกิดรบพุ่งเป็นศัตรูต่อกันเองในตอนท้าย ผู้ที่สามารถไม่
กลอุบายและใช้สตรีเป็นผู้ช่วยเหลือจนสามารถกำจัดตั้งโตะได้สำเร็จคือ ขุนนางในเมือง
หลวงผู้หนึ่งชื่อ อองอุน แต่อองอุนก็ไม่สามารถปกครองรักษาบานเมืองต่อไปได้ เพราะ
ทหารและพรรคพวกของตั้งโตะที่นำโดย ลีจุกและกุกก็โคกแกแค้นและจับอองอุนกับครอบครัว
ทั้งหมดฆ่าเสีย แล้วทำหนังสือบังคับให้พระเจ้าเหียนเต้แต่งตั้งพวกของตนขึ้นเป็นขุนนาง
ผู้ใหญ่และนายทหารคุมอำนาจในเมืองหลวงต่อมา การปกครองบริหารของลีจุกและกุกนั้นก็
ก็ไม่ต่างไปจากสมัยของตั้งโตะ มีการทุจริตติดสินบน การบริหารล้มเหลว บ้านเมืองเกิด
ความวุ่นวาย เกิดโจรผู้ร้ายขึ้นทั่วไปอีก ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อนยากลำบาก
นอกจากนี้ ลีจุกและกุกก็ยังคิดหาทางกำจัดพระเจ้าแผ่นดิน เพื่อชิงราชสมบัติด้วยพระเจ้า
เจ้าเหียนเต้ต้องหนีจากเมืองหลวงพวยริวารผู้ติดตามหลบหนีไป และมีรับสั่งให้หา โจโจ
มาช่วยเหลือที่เมืองลกเอียง โจโจซึ่งขณะนั้นเป็นเจ้าเมืองตงกุนอยู่ ก็ได้ยกทัพมาปราบ
พวกกบฏจนราบคาบ แล้วเชิญพระเจ้าเหียนเต้ให้ย้ายไปอยู่ ณ เมืองฮูโก ตั้งเป็นราชา
ใหม่และตั้งตนขึ้นเป็นมหาอุปราช มีอำนาจปกครองบริหารในเมืองหลวงสืบมา

ช่วงที่สองของเรื่อง ไค่แก่ตอนหลังจากที่โจโจได้ตำแหน่งเป็นมหาอุปราชใน
เมืองหลวงแล้ว ก็ได้รวบรวมผู้มีความสามารถและกำลังคนตลอดจนบำรุงกำลังกองทัพ
ของตนเอง รักษาบ้านเมืองที่เคยวุ่นวายให้สงบไค้บ้าง อย่างไรก็ตาม การแสดงท่าที
ที่กำเริบล่วงละเมิดต่อพระเจ้าเหียนเต้และการใช้อำนาจตามอำเภอใจของโจโจได้ทำ
ให้เกิดกลุ่มขุนนาง และเจ้าผู้ปกครองหัวเมืองต่าง ๆ ที่ตั้งตนเป็นศัตรูกับโจโจ หาทาง
กำจัดโจโจเสีย เกิดการต่อสู้รบพุ่งเป็นศึกสงครามขึ้น โดยถือว่าโจโจเป็นศัตรูราชสมบัติ
และคิดชิงอำนาจพระเจ้าแผ่นดินเช่นเดียวกับตั้งโตะ ในขณะที่ โจโจเองได้ใช้ความ-
สามารถ กำลังกองทัพ และอำนาจตามตำแหน่งมหาอุปราชของตนนั้น ก็ได้รับสั่งพระเจ้า-
แผ่นดินในการปราบปรามหัวเมืองที่กระด้างกระเดื่องไม่ยอมอ่อนน้อม เกิดสงคราม

ระหว่างเมืองหรือกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นหลายครั้ง จนท้ายที่สุดเหลือเพียงสามกลุ่มคือ โจโจ ซึ่งตั้งต้นขึ้นเป็นที่ วุยออง ปกครองบริหารเมืองหลวงในตำแหน่งมหาอุปราชจนสืบมาถึง โจโจผู้เป็นบุตร และเป็นผู้ถอดพระเจ้าเหียนเก้เสียดจากราชสมบัติแล้วตั้งตนขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นพระเจ้าโจโจ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์วุย ปกครองอาณาเขตทางตอนเหนือ ชื่อว่า "วุยกก" เป็นก๊กหนึ่ง เล่าปี่ ผู้ปกครองเมืองเสฉวนและหัวเมืองฝ่ายตะวันตก หังปวงเป็นอาณาเขตที่ชื่อว่า "จกกก" ซึ่งต่อมาเมื่อสืบทอดถึงพระเจ้าเลาเสี้ยน ต้องเสียเมืองแก่ทหารเมืองวุยกกในตอนท้าย เป็นอีกก๊กหนึ่ง และ ซุนกวน ซึ่งเป็นเจ้าเมืองกังตั๋งสืบทอดจาก ซุนเช็ก ได้ตั้งตัวเป็นพระเจ้าซุนกวน ปกครองบริหารแผ่นดินเมืองกังตั๋งและหัวเมืองทางใต้หังปวง ชื่อว่าเมือง "งอกก" เป็นก๊กที่สาม เป็นช่วงที่แผ่นดินได้แตกแยกออกและค่อย ๆ แตกแยกออกเป็นสามก๊กด้วยกัน

ช่วงที่สาม อันนับเป็นช่วงสุดท้ายในสาระของเรื่อง เป็นตอนที่พระเจ้าแผ่นดินของก๊กทั้งสามเริ่มเสื่อมลง เพราะได้สืบทอดตำแหน่งมาเป็นเวลานาน พระเจ้าเลาเสี้ยน ผู้ปกครองเมืองจกกก ได้หันมาเชื่อคำยุยงของขันทีผู้ใกล้ชิดไม่เชื่อฟังคำของที่ปรึกษาหรือนายทหาร การบริหาร ก็อ่อนแอลง และเมื่อ สุมาเจียว มหาอุปราชของเมืองวุยกกสั่งให้ เตงงาย และ จงโวย ยกทัพมาตีเมืองเสฉวน พระเจ้าเลาเสี้ยนก็ยอมอ่อนน้อมคำนับแก่เตงงาย ยอมให้เข้าเมืองเสฉวนได้ นับเป็นก๊กแรกที่ถูกปราบลงได้สำเร็จ ในขณะที่ภายในเมืองวุยกกเองนั้น สุมาเอี้ยน ผู้บุตรซึ่งได้สืบทอดตำแหน่ง พระเจ้าจินออง จากสุมาเจียวได้บังคับให้ โจจวน พระเจ้าแผ่นดินแห่งเมืองวุยกกในขณะนั้นให้ยินยอมมอบราชสมบัติแก่ตน ตั้งตนขึ้นเป็นพระเจ้าจินอองและเป็นผู้ปกครองแผ่นดินแทนแล้วพระเจ้าจินออง จึงได้ยกทัพไปตีเมืองกังตั๋งหรือเมืองงอกก ซึ่ง พระเจ้าซุนโฮหลานของพระเจ้าซุนกวนเป็นผู้ปกครองอยู่นั้นได้สำเร็จ รวมเมืองต่าง ๆ เข้าเป็นก๊กเดียวกันชื่อว่า เมืองไคจิน มีสุมาเอี้ยนเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จิ้น เป็นช่วงที่ก๊กทั้งสามได้ค่อย ๆ สลายและถูกรวมกันเข้าเป็นก๊กเดียวกันอีกครั้งหนึ่ง ¹

¹ กรมศิลปากร, สามก๊กและตำนานสามก๊ก เจ้าพระยาพระคลัง (หน),

ในช่วงที่สองของสาระเนื้อหาในวรรณคดีเรื่อง สามก๊ก ดังกล่าว เป็นช่วง เหตุการณ์ที่บ้านเมืองกำลังค่อย ๆ แยกแยกออกจากกันเป็นสามก๊ก เป็นช่วงที่มีความ สำคัญและต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษในการปกครองบริหาร ผู้ปกครองหรือผู้บริหาร ของแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องใช้ความสามารถและอำนาจในการปกครองบริหาร และในการ ทำสงครามด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ และเป็นช่วงที่ เล่าปี่ โจโฉ และ ซุนกวน ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แสดงบทบาทและการประพฤติปฏิบัติในกิจกรรม การปกครองบริหาร ของแต่ละคนที่สำคัญและน่าสนใจ การศึกษาวิเคราะห์นี้จึงเน้นศึกษา ถึงเหตุการณ์การประพฤติปฏิบัติหรือกิจกรรมของผู้ปกครองหรือผู้นำทั้งสามในช่วงที่สอง ของสาระเนื้อหาในวรรณคดีเรื่อง สามก๊ก ดังกล่าว เป็นสำคัญ โดยแยกพิจารณาถึง ระยะเวลาที่ผู้นำแต่ละคน ยังไม่ได้รับอำนาจหรือตำแหน่งที่แน่นอน หรือยังไม่ได้เป็นอิสระของ ตนเองอย่างแท้จริง กับระยะเวลาหลังจากที่ผู้นำแต่ละคนนั้นได้รับอำนาจหรืออยู่ในตำแหน่ง อย่างมั่นคง ปกครองบริหาร เมืองอย่างเป็นอิสระ มีกำลังและความเข้มแข็งในการ - ปกป้องตนเองจากการโจมตี หรืออันตรายต่อความมั่นคงของตนเองได้

เล่าปี่

ก่อนได้รับตำแหน่ง

เล่าปี่ เป็นชาวเมืองคู่นกวน เป็นบุตรของ เล่าเหง ซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์- พระเจ้าฮั่นเกงเต้ เมื่อน้อยเล่าปี่มีชื่อว่า เตียนเต็ก ได้เรียนหนังสือกับครูชื่อ เต้เตียน ไม่สู้รักเรียนหนังสือแต่ก็มีสติปัญญาและน้ำใจดี สามารถปกปิดความโกรธและความยินดีไว้ ไม่แสดงให้ปรากฏออกมาภายนอก มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ใจกว้างขวาง มีเพื่อนฝูงมาก เล่าเหงผู้บิดานั้นตายลงเหลือแต่ภรรยา เล่าปี่ก็เป็นผู้มีกตัญญูรักภรรยาสามีให้อนาทร นับแต่เล็กนั้น เล่าปี่มักหมายจะเป็นใหญ่กว่าคนทั้งปวง แต่คิดซัดที่เป็นคนเชื่องใจไร้ทรัพย์ ต้องทอลเสื้อผ้าเลี้ยงชีวิตมา ¹

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 7-8.

ในสมัยพระเจ้าเลนเต้ เมื่อเกิดกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองกำเริบขึ้น หวังจะเปลี่ยนแปลงแผ่นดินใหม่นั้น เล่าปี่ไถ่กวนอูและเตียวหุยร่วมสาบานเป็นพี่น้องกันตามลำดับและเกลี้ยกล่อมชาวบ้านโค่ประมาณหารอยคน จัดเตรียมมาและอาวุธขยกันไปอาสาช่วยปราบโจรโพกผ้าเหลืองเป็นครั้งแรก การทำราชการออกช่วยปราบโจรในครั้งนี้ เล่าปี่สามารถไขกลอุบายและทหารของตนรบชนะฆ่าหัวหน้าโจรเสียปราบพวกโจรโค่สำเร็จ จึงได้รับบำเหน็จให้เป็นผู้รักษาเมืองอันห่อกวน ¹

อย่างไรก็ตาม เล่าปี่ก็อยู่รักษาเมืองเพียงไม่นาน เพราะสภาพบ้านเมืองและการปกครองบริหารที่ไร้ประสิทธิภาพ เต็มไปด้วยการทุจริตและฉอราฐทุจริตบังหลวงในขณะนั้น ประกอบกับการขาดความสามารถในการปกครองบริหารของตัวเล่าปี่เอง จนปล่อยให้เตียวหุยละเมียดงโหม ตักอ้ว ผู้ถือหนังสือรับสั่งจะมาเรียกเอาตัวจากขุนนางหัวเมืองเข้า เล่าปี่จึงถูกประกาศจับไปทุกหัวเมือง ต้องหนีไปอาศัยอยู่กับ เล่าเตง เจ้าเมืองไค้จิ๋ว ซึ่งเป็นแซ่เดียวกัน ²

จนกระทั่ง พวกโจรโพกผ้าเหลืองกำเริบขึ้นอีกครั้ง เล่าปี่ได้ยกทหารไปช่วยเล่าหึ่ง เจ้าเมืองอี้จิ๋ว สามารถรบชนะเตียวเก็กและเตียวซุนผู้เป็นนายโจร ปราบโจรโค่สำเร็จอีก เล่าปี่จึงได้รับการยกโหมเมื่อครั้งทำโหมตักอ้วเสีย และได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองเพงง้วนกวน ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่และสมบูรณ์กว่าเมืองอันห่อกวนเดิม ³

ในขณะที่เล่าปี่รักษาเมืองเพงง้วนกวนอยู่นั้น ขงหยง เจ้าเมืองบักโฮ ได้มีหนังสือมาถึงเล่าปี่ ขอให้ยกทัพไปช่วยเมืองซีจิ๋วที่ถูกกองทัพของโจโฉล้อมอยู่ เล่าปี่ก็ยกทหารไปช่วยและทำหนังสือขอให้โจโฉยอมยกทัพกลับไปโค่สำเร็จ ทำให้ โท่เกี่ยม

¹ เรื่องเดียวกัน, 1: 2-27.

² เรื่องเดียวกัน, 1: 27-31.

³ เรื่องเดียวกัน, 1: 31-36.

เจ้าเมืองซีจิว ก็จะมายกเมืองซีจิวและหัวเมืองขึ้นทั้งปวงให้กับเล่าปี่ แต่เล่าปี่ก็ปฏิเสธ และยอมรับไปอยู่เมืองเสียวพาย ซึ่งขึ้นอยู่กับเมืองซีจิวเท่านั้น จนกระทั่ง โตเกียวขึ้นชีวิตลง เล่าปี่จึงยอมรับเป็นเจ้าเมืองซีจิว แต่งตั้งที่ปรึกษาและขุนนางทั้งปวง แล้วทำหนังสือขึ้นกราบทูลพระเจ้าเหี้ยนเต้ให้ทรงทราบ ¹ แต่เล่าปี่ก็รักษาเมืองซีจิวไว้ได้ไม่นานอีก เพราะการขาดความสามารถของเล่าปี่เอง และการรับเอาดีโปซึ่งถูกทหารของโจโฉตีแตกมานั้นให้อยู่ด้วย ณ เมืองเสียวพาย ทำให้เสียรู้กลยุทธ์ของโจโฉ และต้องถูกดีโปไล่ที่หนีไปพึ่งโจโฉถึงสองครั้ง และในครั้งที่สองหลังจากที่ปราบปรามดีโปได้สำเร็จแล้ว โจโฉก็พาเล่าปี่เข้าไปอยู่รับราชการในเมืองหลวงด้วย ²

ขณะที่เล่าปี่เข้าไปรับราชการเป็นเสนาบดีผู้ใหญ่ฝ่ายกรมวังในเมืองหลวงนั้น โจโฉซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นมหาอุปราชอยู่ได้แอบอ้างรับสั่งกระทำการหยาบช้ำ และละเมียดต่อพระเจ้าเหี้ยนเต้ จนพระเจ้าเหี้ยนเต้ต้องไขโล่ให้ทรงพระอักษร เพื่อหาผู้มีสติปัญญาและชื่อสัตย์ต่อแผ่นดินให้หาทางกำจัดโจโฉเสีย เล่าปี่ก็ได้รวมลงชื่อในสัญญาญกับกลุ่มขุนนางที่คบคิดกันจะกำจัดโจโฉด้วย แล้วหาโอกาสและไขกลยุทธ์หนีจากโจโฉ กลับไปอยู่ ณ เมืองซีจิว และเมื่อโจโฉลอบให้คนของตนมาเล่าปี่เสียตลอดจนให้ยกทหารมาที่เมืองซีจิว เล่าปี่ก็สามารถป้องกันตัวเองและขอให้ฮวนเสี่ยวยกทัพมาช่วยรบกับโจโฉ ป้องกันการโจมตีของโจโฉไว้ได้ ³

ต่อมา เมื่อโจโฉจับกลุ่มผู้คบคิดกระทำการร้ายต่อตนได้และให้ประหารหมดแล้ว ก็เกณฑ์ทหารเป็นกองทัพใหญ่จะมาตีเมืองซีจิวของเล่าปี่อีก คราวนี้ เล่าปี่ไม่สามารถหาพันธมิตรช่วยรบกับโจโฉได้ ประกอบกับทหารที่น้อยกว่าและความประมาทของเตียวหุย

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 190-230

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 241-244, 280-293, 322-325, 349-355, 370-408.

³ เรื่องเดียวกัน, 1 : 408-461

ทำให้เลาปีต้องพาพรรคพวกและทหารหนีไปพึ่งฉวนเสี้ยว ณ เมืองกิจิว¹

เมื่อเลาปีหนีมาอยู่กับฉวนเสี้ยว นั้น ได้พลัดพรากจากนายทหารและครอบครัว ซึ่งกระจัดกระจายไปหมด กวนอูเองยอมเกลี้ยกล่อมไปอยู่กับโจโฉ เตียวหุยไปอยู่ ณ เมืองเกาเหีย เลาปีซึ่งอาศัยอยู่กับฉวนเสี้ยวก็ไม่ได้รับความสุขนัก เพราะฉวนเสี้ยวเป็นคนที่ไม่มีความสามารถ ไม่นั่นคั้งนั้นเมื่อเลาปีไ้ครูชาวของน้องร่วมสาบานกับพรรคพวกและครอบครัวของตนแล้ว ก็คิดหาอุบายหนีจากฉวนเสี้ยวอีก ในที่สุด เลาปีก็ได้พบกับครอบครัวและทหารของตนแล้วชวนกันไปอยู่ ณ เมืองยี่หล่า ตามคำเชิญของเลาเท็ก²

เลาปีเมื่อมาอาศัยอยู่ ณ เมืองยี่หล่ากับเลาเท็กแล้ว ก็ได้ของสุ่มทหารไว้ได้ประมาณห้าหมื่นเศษและเมื่อรู้ข่าวว่าโจโฉยกทัพไปรบกับฉวนเสี้ยว ณ เมืองกิจิว ก็เตรียมยกทัพไปตีเมืองฮูโตคตลมหตั้งแต่กองทัพแพ่แก่กองทัพของโจโฉ เพราะโจโฉได้ใช้กลอุบายและวางแผนการ เข้าที่ค่ายของเลาปีและที่เมืองยี่หล่าได้ เลาปีต้องพาทหารและครอบครัวอพยพไปอาศัยอยู่กับเลาเปียว ณ เมืองเกงจิว³

ในเมืองเกงจิว นั้น มีพื้นฐานของความแตกแยกเตรียมแย่งชิงตำแหน่งกันระหว่างบุตรสองคนของเลาเปียวซึ่งต่างมารดากันอยู่ก่อนแล้ว เมื่อเลาปีเข้าไปอาศัยในเมืองเกงจิวและได้รับความไว้วางใจจากเลาเปียวมากขึ้น จึงทำให้นางฉวีสุหยินภรรยาของเลาเปียวและฉวมองักรรยา เกรงว่าเลาปีจะมาแย่งตำแหน่งจึงก่อกวนกันกำจัดเลาปีเสีย เลาปีจึงต้องหลบหนีไปอยู่ ณ เมืองชินเอี้ย ซึ่งขึ้นกับเมืองเกงจิวนั้น

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 477-498.

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 498-584.

³ เรื่องเดียวกัน, 1 : 645-654.

ดังนั้น เมื่อเล่าเปียวสิ้นชีวิตลง ตำแหน่งเจ้าเมืองเกงจิวจึงเป็นของเล่าจอง บุตรคนเล็กของเล่าเปียวซึ่งเกิดจากนางซวูหยิน

ในระหว่างที่เล่าปี่อาศัยอยู่กับเล่าเปียว ณ เมืองซินเอี้ยนนั้น ก็ได้คบหาสนิทกับคนเฒ่าผู้เฒ่าผู้มีสติปัญญา และไฉ่ซงเบ้งมาเป็นที่ปรึกษาอยู่ด้วย ดังนั้น เมื่อโจโฉยกทัพใหญ่จากเมืองหลวงจะมาตีเอาหัวเมืองชายทะเลทั้งปวง เล่าปี่ซึ่งได้ตระเตรียมของสะสมและฝึกหัดกองทัพอยู่ก่อน ประกอบกับความสามารถของซงเบ้งในการคิดกลอุบายและวางแผนในการทำสงคราม จึงสามารถตีทัพหน้าของโจโฉที่ยกมาแตกกองทัพของแฮหัวตุ้นที่ทุ่งพกบองจนแตกหนีกลับไป อย่างไรก็ตาม เมื่อโจโฉได้ยกทัพหลวงติดตามเล่าปี่มาเป็นจำนวนมาก เล่าปี่และซงเบ้งก็ต้องพาทหารและราษฎรทั้งปวงถอยร่นหนีไปอยู่ ณ เมืองกังแฮ ซึ่งเล่าปี่ บุตรคนโตของเล่าเปียวรักษาอยู่¹

ครั้นหนีมาอยู่ ณ เมืองกังแฮแล้ว ซงเบ้งที่ปรึกษาได้ใช้สติปัญญาและความสามารถของตนเกลี้ยกล่อมให้ ชุนกวน เจ้าเมืองกังตั้ง ให้อยอมรวมรบกับโจโฉได้สำเร็จ และไฉ่ซงเบ้งก็ร่วมมือกับจิวอี้ แม่ทัพของเมืองกังตั้งใช้กลอุบายและวางแผนการทำสงครามรบชนะแตกกองทัพเรือของโจโฉที่ฝั่งแม่น้ำเซี่ยะเปี๊ยะ และโจมตีกองทัพของโจโฉแตกหนีกลับไปเมืองฮูโก้ ทำให้เล่าปี่ได้เมืองลำกุน เมืองเกงจิว และเมืองซงหยงไว้ในอำนาจได้ ทั้งซงเบ้งยังได้ใช้กลอุบายเอาชนะจิวอี้ ทำให้จิวอี้ต้องกระอักโลหิตตาย ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้เล่าปี่ได้ชุนกวนไว้เป็นพันธมิตรผูกพันร่วมกันต่อมาอีกด้วย²

การได้เมืองเกงจิวไว้และได้แต่งงานกับนางชุนฮูหยิน น้องสาวของชุนกวน ทำให้เล่าปี่อยู่ในฐานะที่ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่บ้าง แต่การที่ซงเบ้งได้ใช้กลอุบายและวิธีการชิงเอาเมืองทั้งสาม ซึ่งควรจะได้แก่ชุนกวนมานั้น ทำให้เล่าปี่อยู่ในเมืองเกงจิวเพียงในฐานะของการยืมเท่านั้น ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเมืองเกงจิวเองก็ยังไม่ได้เป็นที่ตั้งที่มั่นคง

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 712-858.

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 859-1037, 2 : 7-61.

เพียงพอ และเล่าปีกับขงเบ้งก็ไ้วางแผนการที่จะไ้เมืองเกงจิ๋วเพียงเป็นฐานในการ
 เข้ายึดเอาเมืองเสฉวนอยู่ก่อน ดังนั้น ในขณะที่อยู่ ณ เมืองเกงจิ๋ว และได้ข่าวว่า
 เตียวสงคุมเครื่องบรรณาการจากเมืองเสฉวนไปหาโจโฉ ณ เมืองยูโต^๑ ขงเบ้งจึงได้
 ไ้ให้คนไปสั่งข่าวกจิการดู แล้ววางกลอุบายและแผนการทำให้เตียวสงวางใจมอบ
 แผนที่ทางเข้าเมืองเสฉวน และยอมเป็นไ้ศึกคอยคิคว่านอยู่ภายใน เพื่อให้เล่าปียก
 ไปยึดเอาเมืองเสฉวน^๑

การไ้ความสามารถของเล่าเจียง เจ้าเมืองเสฉวน และความไม่พอใจของ
 ขุนนางภายในเมืองที่คิควช่วยไ้เล่าปียึดเมืองเสฉวนนั้น ขุนนางจะช่วยไ้เล่าปีสามารถ
 เข้ายึดเมืองเสฉวนไว้เป็นของตนเองและจัดตั้งไ้มั่นคงต่อไปไ้ได้อย่างง่ายดาย อย่างไรก็ตาม
 ก็ตาม ความริรอของเล่าปีที่มิ้วพะวงถึงคุณธรรม ความเป็นญาติไ้เดียวกับเล่าเจียง
 และการขาดความสามารถ ความรอบคอบของตัวเล่าปีเอง ทำให้การเข้ายึดเมืองเสฉวน
 ที่ควรจะทำไ้ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว กลับต้องไ้รับความยากลำบากและไ้เวลา
 นาน ต้องสูญเสีย บั้งทองหรือธงชู ที่ปรึกษาคนสำคัญในการรบที่ทุ่งลกห้องโห่ จนกระทั่ง
 ไ้ขงเบ้งจากเมืองเกงจิ๋วพาเตียวหุยและทหารอีกสองหมื่นห้าพันคนมาช่วย จึงสามารถ
 คิเอาหัวเมืองสำคัญก่อนแล้วยกทัพเข้าเมืองเสฉวน ปรายปรามหัวเมืองขึ้นทั้งปวงไ้ลู่
 ในอำนาจไ้สำเร็จ เล่าปีจึงไ้ตั้งตนเป็นเจ้าเมืองเสฉวน ปุ่บนำเน้จความชอบและจัด-
 ตั้งกฎหมายสำหรับปกครองบ้านเมืองขึ้นใหม่^๒

นอกจากการยึดไ้เมืองเสฉวนแล้ว ต่อมา เล่าปีและขงเบ้งยังไ้ไ้กล-
 อุบายและวางแผนการ ยกทหารของตนไปรบกับทหารของโจโฉไ้ชัยชนะยึดเอาเมือง
 ฮันตัง ซึ่งเป็นเมืองคานสำคัญที่จะยกเข้าคิเมืองเสฉวนนั้นไ้ไ้ และปรายปราม

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 110-130.

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 132-140, 154-180, 183-232.

หัวเมืองวันทั้งหมดไ้ราบคาบ ฝ่ายโจโจต้องถูกไล้โจมตีและตามปล้นหนีกลับเมือง
สุโข^๑

จะเห็นได้ว่า ในขณะนั้น เค้าปีสามารถมีเมืองที่สมบูรณ์และมีกองทัพที่
เข้มแข็งเป็นของตนเอง สามารถปกครองเมืองเสฉวนและหัวเมืองทางทิศตะวันตก
ทั้งปวงได้อย่างมั่นคง มีเมืองเกงจิ๋วซึ่งเป็นหัวเมืองสำคัญและเป็นเมืองคานสำหรับ
ป้องกันการโจมตีจากทางทิศใต้ และมีเมืองอันตงซึ่งเป็นหัวเมืองสำคัญและเป็นเมือง
คานสำหรับป้องกันการโจมตีจากทางทิศเหนือ นับว่าเค้าปีสามารถสร้างฐานของ
ตำแหน่งในการปกครองบริหารได้อย่างมั่นคง และปกป้องตัวเองจากการโจมตีภาย-
นอกได้เมื่อถูกคุกคาม เค้าปีจึงยินยอมให้จักทำพิธีตั้งตนขึ้นเป็นเจ้าอันตง ตั้งเค้าเสียน
บูบุตรให้เป็นเจ้า ตั้งเสนาบดี ขุนนาง และนายทหารทั้งปวงที่กระทำความชอบ แล้ว
ยกกลับไปตั้ง ณ เมืองเสฉวน ให้สร้างวังและบ้านเมืองให้สมบูรณ์แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น
เมืองเซงโต^๑ ของสมุหทหารและอาวุธทั้งปวงให้พร้อมเพื่อการสงคราม

หลังได้รับตำแหน่ง

ขณะที่กลับมาอยู่ ณ เมืองเสฉวนนั้น เค้าปีก็ได้รับข่าวจากทหารว่า กวนอู
น้องร่วมสาบานคนรอง ซึ่งรักษาอยู่ ณ เมืองเกงจิ๋ว ได้พ่ายแพ้แก่ทหารของโจโฉและ
ซุนกวนซึ่งยกไปมากกว่า กวนอูและกวนเป้งพ่อลูกถูกซุนกวนจับได้ที่ช่องแคบเชิงเขา-
เจาสันและให้ฆ่าเสียทั้งคู่ ทำให้เค้าปีโกรธแค้นเสียใจและเตรียมยกทัพจะไปตีเมือง
กั๋งกั๋งของซุนกวนเพื่อล้างแค้น แต่ขงเบ้งที่ปรึกษา ไคยั้งไว้และแนะนำให้รออยู่ที่
ระหว่างโจโฉและซุนกวนก่อนอย่าตกกายแผนการที่โจโฉและซุนกวนวางไว้ โดย
หวังจะให้เค้าปีต้องสู้รบกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น เพื่อตีค่านกระทำการในภายหลังเมื่อ
ทั้งโจโฉและซุนกวนเกิดแตกแยกกันเองแล้ว เค้าปีจึงยินยอมและให้ชาวเมืองไว้ทุกข์

^๑ เรื่องเดียวกัน, 2 : 312-367.

ทำพิธีเชนวัคและจัดการศพของกวนอู ก็พอดีโจโฉซึ่งไปอยู่ ณ เมืองลกเอี้ยงสิ้นชีวิตลง
 โจโฉบุตรกนโตของโจโฉได้ขึ้นสืบทอดตำแหน่งวุยอองจากบิคา และต่อมา โจโฉได้ตั้ง
 พระเจ้าเหียนเต้เสียแล้วตั้งคนเป็นสมมติกษัตริย์ทรงพระนามว่า พระเจ้าอ้วยโฮ
 เปลี่ยนชื่อเมืองฮูโตเป็น เมืองไคซุกก ชุนนางทั้งปวงในเมืองเสฉวนและซงเบ้งจึง
 ชวนกันเชิญพระเจ้าเล่าปี่ขึ้นอภิเษกตามอย่างกษัตริย์ ยกเป็นสมมติกษัตริย์ทรงพระนาม
 ว่าพระเจ้าเจียงมู ตั้งนางอซีเป็นอัครมเหสี ตั้งเล่าเสี้ยนผู้บุตรให้เป็นใหญ่ ตั้งเจ้า-
 กางกรมอื่น ๆ ตั้งซงเบ้งเป็นมหาอุปราช และตั้งเสนาบดี ชุนนาง นายทหารอื่น ๆ
 ทั้งปวง ปกครองเมืองเสฉวนและหัวเมืองตะวันตกทั้งหมดเป็นอำนาจอิทธิพลของตน
 อย่างอิสระ นับเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์หนึ่งในบรรดาสามกปกครองอาณาจักรที่
 เรียกว่า "จ๊กก๊ก" นั้น ¹

หลังจากที่ได้รับตำแหน่งพระเจ้าแผ่นดินจัดการปกครองหัวเมืองและราษฎร
 ทั้งปวงแล้ว พระเจ้าเล่าปี่ก็ออกวาราชการและเตรียมการจะยกทัพไปตีเมืองกังตั๋งอีก
 แม้วาเตียวจูล่ง นายทหารและชุนนางทั้งปวง จะทูลคัดค้านห้ามปรามไว้และชี้ให้เห็น
 ทางเลือกระหว่างการยกไปตีชุนกวนเป็นการล้างแค้นเพราะเป็นที่นองรวมสาบานกัน
 กับการยกไปตีโจโฉเป็นการล้างแค้นให้แก่แผ่นดินในฐานะที่เป็นผู้ชิงราชสมบัติขับไล่-
 พระเจ้าเหียนเต้ ซึ่งประการหลังเป็นสิ่งที่ควรกระทำมากกว่าก็ตาม เล่าปี่ก็ไม่ยอม
 เชื่อฟัง เพราะถือในคำสัตย์สาบานร่วมกันไว้ นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อได้รับคำ
 รบเร้าจากเตียวหุยน้องร่วมสาบานคนเล็ก เล่าปี่ก็ไม่ยอมรับฟังคำปรึกษาใดทั้งสิ้น ตั้ง-
 ใจแน่วแน่และยกทัพจากเมืองเสฉวนลงไปตีเมืองกังตั๋งทางทิศใต้ ²

การยกทัพออกทำสงครามของเล่าปี่ในครั้งนี้ เป็นการกระทำด้วยอารมณ์ที่
 โกรธแค้น ยึดถือแน่วแน่ในคำสาบานโดยไม่ยอมรับฟังเหตุผลของที่ปรึกษาทั้งสิ้น สำหรับ
 เตียวหุยซึ่งมักดื่มสุราใ้อารมณ์เมาแล้วอาละวาดอยู่แล้ว ก็ได้เตรียมทัพโดยถืออารมณ์

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 416-429, 436-453, 465-478.

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 478-492.

ของตนเอง องโทมหหารของตนเองอย่างรุนแรงและขมขู่ไว้ ตัวเที่ยวหุยจึงต้องถูก
 ทหารของตนเองล้อมมาและตัดคอไปให้ขุนกวนเสียบ ก่อนจะได้ยกทัพไปรวมกับเล่าปี่
 นั้นเอง และต่อมาเมื่อพระเจ้าเล่าปี่ยกไปถึงแคว้นเมืองอิเหลงจะเข้าตีเมืองกังกังนั้น
 เล่าปี่ก็ขาดความสามารถในการทำสงคราม มีความฮึกเหิมและประมาท ถือเอาแต่
 อารมณ์และมิได้เตรียมการอย่างรอบคอบ จึงต้องพ่ายแพ้แก่ลกซุน แม่ทัพของเมืองกังกัง
 ซึ่งมีสติปัญญา ความสามารถและรู้กลอุบายในการทำสงคราม ยกทหารเข้าตีค่ายของเล่าปี่
 และฆ่าพันทหารของเล่าปี่เสียจำนวนมาก ตัวเล่าปี่ต้องแตกหนีไปอยู่เมืองเป็กเต้ ตามที่
 ชงเบ้งได้คาดการณ์ไว้ และต้องตรอมใจจนสิ้นพระชนม์ลงที่เมืองนั้น ในที่สุด 1

พระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ลงเมื่ออายุได้หกสิบสามปี ได้เสวยราชย์ในตำแหน่ง
 พระเจ้าแผ่นดินแห่งเมืองจ๊กก๊กเพียงสามปีเท่านั้น ก่อนตายเล่าปี่ได้ตั้งให้ อาเต๋า หรือ
 เล่าเสี้ยน ขึ้นสืบทอดตำแหน่งกษัตริย์ทรงพระนามว่า พระเจ้าเล่าเสี้ยน และมีชงเบ้ง
 เป็นมหาอุปราชปกครองบริหาร เมืองเสฉวนและหัวเมืองทั้งปวงสืบไป

โจโฉ

ก่อนได้รับตำแหน่ง

โจโฉ เป็นบุตรของโจโก๊ ชาวเมืองคันทิว เมื่อน้อยมักพอใจเที่ยวป่าล่าสัตว์
 ร้องรำทำเพลง เพื่อนฝูงและคนทั่วไปยกย่องว่า โจโฉเป็นคนมีสติปัญญาองไวทั้งยังมี
 หมอคู่ทำนายว่า "...จะป้องกันแผ่นดินอยู่ได้ แต่มิได้ชื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน จะเป็นศัตรู-
 ราชสมบัติ..."

ครั้นอายุยี่สิบปี โจโฉก็ได้เข้ารับราชการฝ่ายทหารในเมืองลกเอี้ยง และ
 ทำราชการเข้มแข็ง เป็นที่ยำเกรงของคนทั่วไป จนกระทั่งเมื่อเกิดกลุ่มโจรโพกผ้า-
 เหลืองกำเริบขึ้นในเมืองเองฉวน พระเจ้าเลนเต้จึงให้โจโฉเลื่อนขึ้นเป็นที่ โตะอู๋

1 1
 เรืองเดียวกัน, 2 : 478-541, 549-554.

และให้กลุ่มทหารยกไปช่วยเมืองเองฉวน ซึ่งโจโจก็ไกร่วมมือกันกับสองธูสงรบชนะพวกโจร และนำหัวหน้าโจรเสียได้ จึงโปรดให้โจโจไปกินเมืองเจด้าเซียง ¹

เมื่อเกิดความวุ่นวายภายในเมืองหลวง จนตั้งโต๊ะ เจ้าเมืองซีหลง ได้ยกทัพมาปราบจลาจล ให้ออกพระเจ้าแผ่นดินองค์เดิมเสีย ตั้ง หองจูเหียบ พระราชบุตรองค์เล็กของพระเจ้าเลนเต้ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และตั้งคนขึ้นเป็นที่ เชียงก๊ก หรือพระยามหาอุปราช ปกครองบ้านเมืองด้วยความทารุณโหดร้ายตามอำเภอใจ และล่วงละเมิดต่อพระเจ้าเหี้ยนเต้ขึ้น โจโจเป็นผู้หนึ่งในบรรดาขุนนางทั้งในเมืองและหัวเมืองทั้งปวง ที่เจ็บแค้นกับการกระทำของตั้งโต๊ะ และยอมรับเป็นผู้หาทางเข้ากำจัดตั้งโต๊ะเสียในครั้งแรก แต่ก็ต้องล้มเหลวและโจโจต้องหลบหนีจากเมืองหลวงไปหาบิดาที่เมืองตันลิว เพื่อหาอุบายชักชวนทหารหัวเมืองทั้งปวงให้ร่วมกันคิดกำจัดตั้งโต๊ะ ผู้เป็นศัตรูราชสมบัติ อย่างไรก็ตาม ความไม่สามัคคีกันของบรรดาทหารหัวเมืองที่ยกมาและการขาดความสามารถของอ้วนเสี้ยว ผู้ได้รับเลือกให้เป็นแม่ทัพขงกองทหารหัวเมืองทั้งหมด ประกอบกับตั้งโต๊ะได้เผาเมืองลกเอี้ยงเสียและยกหนีไปเมืองเตียงฮันเสียก่อน โจโจซึ่งพาทหารของตนเท่านั้นไล่ติดตามตั้งโต๊ะไป จึงต้องถูกตีพ่ายแพ้หนีไปพักรักษาตัวอยู่ที่เมืองโหล่ฮาย และเมื่อเห็นว่าหัวเมืองทั้งปวงต่างคิดเอาใจออกห่าง ซึ่งหากทำการช่วยต่อไปก็คงไม่สำเร็จแล้ว โจโจจึงพาทหารของตนไปตั้งอยู่ ณ เมืองเอ็งจิว ²

หลังจากที่กองทัพหัวเมืองซึ่งยกไปปราบตั้งโต๊ะได้แตกแยกและเลิกทัพกลับไปแล้ว ก็ได้ทำสงครามรบพุ่งกันเองเรื่อยมา ในขณะที่ตั้งโต๊ะซึ่งอยู่ในเมืองหลวงที่ตนสร้างใหม่นั้น ได้ปกครองบริหารบ้านเมืองและกระทำการต่าง ๆ อย่างโหดร้าย กำเริบตามอำเภอใจของตนยิ่งขึ้นกว่าเดิม จนในที่สุด ต้องถูกฆ่าเสียเพราะหลงในกลอุบายของ

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 15-17, 20-22.

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 56-114.

อ่องอูนกับกุมขุนนาง และหลงในเสน่ห์ของนางเที่ยวเดิน อย่างไม่รู้ตาม อ่องอูนก็
ไม่สามารถปกครองบ้านเมืองให้มั่นคงเป็นสุขไปได้ ลีจยและกุกก็กับพรรคพวกของ -
ตั้งโตะเคิมจึงไต่ยกไปแก้แค้น จับอ่องอูนและครอบครัวมาเสียและทำหนังสือบังคับพระ-
เจ้าเหียนเต้ให้แต่งตั้งพวกตนเป็นผู้มีตำแหน่งและอำนาจในการปกครองบริหารทั้งปวง
ซึ่งก็ไม่สามารถปกครองบ้านเมืองให้มั่นคงมีประสิทธิภาพอยู่ได้ เกิดการทุจริตติดสินบน
และกำเริบคิดชิงราชสมบัติอีกด้วย พระเจ้าเหียนเต้จึงต้องพาทหารและราษฎรทั้งปวง
หนีไปยังเมืองลกเอี้ยง ซึ่งเหลือเพียงทรากเมื่อครั้งที่ตั้งโตะเคิมได้นั้น และปรึกษากันกับ
เอี้ยวปวีมีพระอักษรเร่งให้โจโฉไปช่วยราชการ ณ เมืองลกเอี้ยง ¹

ตัวโจโฉเองนั้น หลังจากที่เลิกคิดทำการรบกับบรรดาหัวเมืองทั้งปวง ยกทัพ
กลับไปอยู่เมืองเอ็งจิวแล้ว ต่อมาก็ไต่ย้ายไปอยู่ ณ เมืองตุงกุน และครั้งที่กุมโจร-
โพกฆ่าเหลืองไต่ยกกำเริบขึ้นอีกที่เมืองเซียงจิว ในสมัยที่ลีจยและกุกก็ปกครองอยู่นั้น
โจโฉก็ได้รับหนังสือรับสั่งจากพระเจ้าเหียนเต้ให้ยกทัพไปปราบโจร สามารถต่อสู้เอา
ชนะพวกโจรและไต่ยกกำลังคนที่เข้มแข็งไว้เป็นพวกจำนวนมาก แล้วจึงทำหนังสือกราบทูล
ไปถึงเมืองหลวง พระเจ้าเหียนเต้ก็ไต่ทรงแต่งตั้งให้โจโฉเป็นนายทหารใหญ่กว่าหัว-
เมืองตะวันออกทั้งปวง โจโฉจึงไต่ยกทหารของตนไปตั้งอยู่ ณ เมืองกุนจิว และเกลี้ย-
กล่อมรับผู้มีสติปัญญาไว้เป็นที่ปรึกษาอีกหลายคน ในขณะที่ได้รับหนังสือรับสั่งจากพระ-
เจ้าเหียนเต้ให้ไปช่วยราชการ ณ เมืองลกเอี้ยงนั้น โจโฉตั้งกองทัพอยู่ ณ เมืองเฮียน-
เสียบ มีกำลังทั้งสิ้นประมาณสามสิบหมื่นคนและมีผู้มีสติปัญญาเป็นที่ปรึกษาหลายคน เป็น
ใหญ่อยู่ฝ่ายหัวเมืองตะวันออก โจโฉจึงปรึกษากับที่ปรึกษาทั้งปวงแล้วให้ยกกองทัพทั้ง
หมดเร่งยกไปยังเมืองลกเอี้ยง ป้องกันพระเจ้าเหียนเต้จากการถูกลีจยและกุกก็โจมตี
และปราบปรามทหารของทั้งสองไต่สำเร็จ เชิญพระเจ้าเหียนเต้กลับเข้าอยู่ในเมือง-
ลกเอี้ยง และต่อมา โจโฉไต่ปรึกษากับที่ปรึกษาทั้งปวง เชิญพระเจ้าเหียนเต้ให้พา

¹ เรื่องเดียวกัน 1 : 140-187, 245-267.

ขุนนาง ทหารและราษฎรทั้งปวงไปตั้งเมืองหลวงใหม่ ณ เมืองอุโต¹

ด้วยสติปัญญา ความสามารถ ความฉลาดรอบคอบและความตั้งใจจริง ทำให้โจโฉสามารถรวบรวมกำลังคนและสร้างกองทัพของตนเองขึ้นได้ และเมื่อถึงโอกาสที่บ้านเมืองสับสนวุ่นวายตั้งกล่าวโจโฉจึงเป็นผู้ที่ได้รับการกล่าวขานถึง และสามารถทำหน้าที่ในการปกป้องพระเจ้าเหี้ยนเต้ ปราบปรามศัตรูที่ก่อความวุ่นวายได้สำเร็จ ตลอดจนสร้างเมืองอุโตขึ้นเป็นเมืองหลวงใหม่และตั้งคนขึ้นเป็นมหาอุปราช มีอำนาจควบคุมการปกครองบริหารทั้งปวงเป็นของตนเอง มีกำลังกองทัพและที่ปรึกษาที่เข้มแข็งและได้รับสั่งพระเจ้าเหี้ยนเต้ในการปกครองแผ่นดินทั้งหมด นับได้ว่า โจโฉ ในขณะนั้นได้รับอำนาจและตำแหน่งที่มีฐานะมั่นคง มีกองทัพและทรัพยากรของตนเอง และสามารถปกป้องตัวเองจากการโจมตีทั้งภายในและภายนอกได้

หลังได้รับตำแหน่ง

เมื่อโจโฉได้เชิญพระเจ้าเหี้ยนเต้ และพาขุนนาง ทหาร ตลอดจนราษฎรทั้งปวงอพยพไปอยู่ ณ เมืองอุโต ตั้งคนขึ้นเป็นมหาอุปราชและตั้งคนของตนให้ควบคุมตำแหน่งสำคัญ ๆ ปกครองดูแลราชการทั้งหมดแล้ว เป้าหมายสำคัญในการปกครองบริหารในขณะนั้นก็คือ การมุ่งรวบรวมบรรดาหัวเมืองที่ยังปกครองตัวเองเป็นอิสระอยู่ซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือเข้าโจมตีเมืองหลวงได้เมื่อมีโอกาส ขณะเดียวกัน ก็จะต้องปราบปรามขุนนางหรือนายทหารที่เป็นพวกของเจ้าผู้ครองหัวเมืองซึ่ง หลงเหลืออยู่ และอาจเป็นอันตรายต่อตำแหน่งและตัวของโจโฉเองได้ ดังนั้น แม้ว่าโจโฉจะได้รับตำแหน่งมหาอุปราชมีอำนาจในเมืองหลวงแล้ว ก็ยังต้องมีภาระหน้าที่ในการปราบปรามหัวเมืองภายนอกที่ยังกระด้างกระเดื่องและไม่ยอมอ่อนน้อม และป้องกันอันตรายอันอาจเกิดกับตำแหน่งของตนต่อไป เพื่อสร้างความมั่นคงและรักษาตำแหน่งผู้นำในการปกครองบริหารของตนไว้

¹ เรื่องเดียวกัน 1 : 271-280.

หลังจากที่ได้จัดการบ้านเมืองทั้งปวงเรียบร้อยแล้ว โจโฉจึงได้คิดอ่านร่วมกับที่ปรึกษาของตนวางแผนการให้เล่าปี่และลิโป้ต้องขัดแย้งและแตกแยกกัน ทำให้เล่าปี่ต้องแตกหนีจากลิโป้มาพึ่งตน และโจโฉได้พาเล่าปี่เข้าเฝ้าพระเจ้าเหี้ยนเต้แล้วกราบทูลขอให้ตั้งเล่าปี่ไปเป็นเจ้าเมืองอิจิ๋ว ตัวโจโฉเองจัดเตรียมกองทัพจะยกไปที่เมืองซีจิ๋วที่ลิโป้ได้ไปจากเล่าปี่นั้น ก็พอดีได้ข่าวที่เตียวลิ้วเจ้าเมืองอ้วนเซียและเล่าเปียวเจ้าเมืองเกงจิ๋ว จะร่วมกันยกทัพมาตีเมืองอูโต โจโฉจึงได้คิดอ่านเกลี้ยกล่อมลิโป้และเล่าปี่ให้ปรองดองกันไว้ก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้ลิโป้ยกไปล้อมตีเมืองอูโตภายหลัง แล้วจัดกองทัพยกไปตั้งที่ฝั่งแม่น้ำหุกซุจะตีเอาเมืองอ้วนเซียของเตียวลิ้ว การยกทัพไปทำสงครามในครั้งนี้ แม้ว่าเตียวลิ้วจะยอมอ่อนน้อมขอเข้ากับโจโฉโดยไม่ต้องเสียทหารในการสู้รบเลยในครั้งแรกที่ยกทัพไปถึง แต่ต่อมาเมื่อโจโฉได้นำเจ้าชื่อ อาสะไก้ของเตียวลิ้วไปเป็นภรรยาและตั้งกองทัพอยู่นอกเมืองอ้วนเซียนั้น โจโฉของหลงกลอุบายของเตียวลิ้วและกาเซียง ถูกโจมตีค่ายและเสียทหารไปจำนวนมาก จึงต้องยกทัพกลับไปยังเมืองอูโต¹

ขณะที่อยู่ ณ เมืองอูโตนั้น ทหารของอ้วนสุค เจ้าเมืองลำหยง ซึ่งขาดแคลนข้าวปลาอาหาร ได้แกลงพวกไปที่ชิงราษฎรอยู่ ณ เมืองตันลิว ซึ่งขึ้นอยู่กับโจโฉ โจโฉจึงได้มีหนังสือไปชักชวนเล่าปี่ ซุนเช็ก และลิโป้ ให้ร่วมกันยกทัพไปที่เมืองลำหยงของอ้วนสุค สามารถตีเมืองลำหยงแตกจับตัวนายทหารของอ้วนสุคมาเสียได้ ตัวอ้วนสุคนั้นพาครอบครัวหนีไปอยู่ ณ เมืองห้วยหน้า โจโฉจึงได้ยกทัพกลับเพื่อบำรุงทหารทั้งปวง ณ เมืองอูโต¹ก่อน ขณะเดียวกัน ก็วางอุบายยุให้เล่าปี่คิดหาทางกำจัดลิโป้เสียอีกเป็นครั้งที่สอง²

1: เรื่องเดียวกัน, 1 : 280-293, 322-335.

2: เรื่องเดียวกัน, 1 : 349-355.

เมื่อโจโฉได้บำรุงทหารของตนสมบูรณ์ดีแล้ว ก็ทูลลาพระเจ้าเหี้ยนเต้ยกกองทัพจะไปรบกับเตียวลิ้วและเล่าเปียวอีก การยกทหารไปทำสงครามในครั้งนี้ทั้งสองฝ่ายยังไม่แพ้ชนะกัน ก็พอดีโจโฉได้รับข่าวว่าอ้วนเสี้ยวเจ้าเมืองกิจิ๋วจะยกทัพไปตีเอาเมืองฮูโต โจโฉจึงต้องคิดอ่านถอยทัพกลับไปรักษาเมืองหลวงไว้ แล้วปรึกษากับซุนนางและที่ปรึกษาทั้งปวงตกลงจะยกไปปราบลิโป้ ณ เมืองซีจิ๋วเสียก่อน จึงค่อยยกหลวงไปตีเมืองกิจิ๋วของอ้วนเสี้ยวที่กำลังรบติดพันอยู่กับกองซุนจ้าน¹ ซึ่งก็เป็นขณะเดียวกันที่ลิโป้จับได้ว่าเล่าปี่คบคิดกับโจโฉจะทำร้ายตน จึงได้ยกทัพไปตีเมืองเสี้ยวพ่ายที่เล่าปี่อาศัยอยู่ โจโฉจึงได้ยกทัพของตนไปช่วยและพาเล่าปี่ไปร่วมรบกับลิโป้ ไซ้สติปัญญาความสามารถและกองทัพที่ชำนาญมากกว่า รบชนะจับตัวลิโป้ไว้ได้และให้ฆ่าเสีย แล้วพาเล่าปี่กับครอบครัวของลิโป้ยกกลับไปเมืองฮูโต²

เมื่อโจโฉขุนบำเน็จเกณฑ์ทหารที่กระทำความชอบ จัดการบ้านเมืองที่ตีได้และยกทัพกลับไปเมืองฮูโตแล้ว โจโฉก็เริ่มคิดกำเริบและลองดูท่าทีของพระเจ้าเหี้ยนเต้กระทำการละเมิดหยาบช้ายิ่งขึ้น จนเกิดกลุ่มซุนนางในเมืองหลวงนั้นเองและซุนนางหัวเมืองที่คบคิดกันจะกำจัดโจโฉ ทั้งโจโฉเองยังประมาทว่าเล่าปี่เป็นคนซื่อตรงซื่อสัตย์ใหญ่โตไม่ได้ ดังนั้น เมื่อเล่าปี่อาสายกทหารห้าหมื่นไปสกัดที่อ้วนสุด ณ เมืองซีจิ๋วไม่ให้ยกไปร่วมกับอ้วนเสี้ยว ณ เมืองกิจิ๋ว โจโฉจึงยินยอมและให้ทหารของตนติดตามเล่าปี่ไปด้วย ทั้งที่เล่าปี่นั้นได้คบคิดจะกำจัดโจโฉอยู่ และหาอุบายจะหนีไปจากโจโฉเป็นสำคัญ³ และเมื่อโจโฉคิดอ่านให้ลอบกำจัดเล่าปี่และให้ยกทัพไปจับเอาตัวเล่าปี่ เล่าปี่ก็คิดไปพึ่งอ้วนเสี้ยว ณ เมืองกิจิ๋ว โจโฉจึงต้องยกทัพกลับไปเมืองฮูโต และคิดอ่านเกลี้ยกล่อมเตียวลิ้ว เจ้าเมืองอ้วนเซียเข้าเป็นพวกได้สำเร็จ⁴

1 เรื่องเดียวกัน, 1 : 355-369.

2 เรื่องเดียวกัน, 1 : 370-408.

3 เรื่องเดียวกัน, 1 : 407-434.

4 เรื่องเดียวกัน, 1 : 438-465.

ขณะที่โจโฉเตรียมการจะยกทัพไปที่เมืองกิ๊วของอ้วนเสี้ยวก่อนแล้วจึงจะยกไปที่เมืองซีจิวของเล่าปี่นั้น ก็บังเอิญจับได้สัญญาของกลุ่มที่คบคิดกันจะทำร้ายตน โจโฉจึงได้สืบหาเนื้อความและให้มากลุ่มผู้รวมคบคิดและครอบครัวเสียทั้งหมด คงเหลือเพียงม้าแท่ง เจ้าเมืองเสเหลียง และเล่าปี่ เจ้าเมืองซีจิว ที่ยังจับตัวไม่ได้ โจโฉจึงได้ยกทัพจากเมืองฮูโต้ไปที่เมืองของเล่าปี่ ไล่เมืองซีจิว เมืองเสียวพาย และเมืองเหนือตลอดจนเกลี้ยกล่อมให้กวนอุซึ่งกุมครอบครัวของเล่าปี่ไว้ ให้ยอมอยู่ทำราชการกับตนได้ชั่วคราว ส่วนเล่าปี่นั้นถูกโจโฉ ตีแตกหนีไปอาศัยอยู่กับอ้วนเสี้ยว ณ เมืองกิ๊ว¹

อยู่ต่อมา อ้วนเสี้ยวเจ้าเมืองกิ๊ว ซึ่งเกลี้ยกล่อมเมืองกังตั๋งให้รวมกันยกไปรบกับโจโฉไม่สำเร็จและรู้ข่าวว่า ซุนกวนเจ้าเมืองกังตั๋งได้เข้าอ่อนน้อมต่อโจโฉก็โกรธและเตรียมจะยกทัพไปที่เมืองฮูโต้ของโจโฉ โจโฉจึงได้ยกทัพไปตั้งค่ายเพื่อรบกับอ้วนเสี้ยว และสามารถใช้สติปัญญา รวมทั้งทหารที่ชำนาญกว่า รบชนะอ้วนเสี้ยวได้ถึงสองครั้ง จนอ้วนเสี้ยวต้องแตกทัพล้มป่วยหนีเข้าเมืองกิ๊วไป แต่ยังไม่ทันที่โจโฉจะตีเข้าเมืองกิ๊วซึ่งอ้วนเสี้ยวได้ตั้งให้ อ้วนซง บุตรคนเล็กกว่าราชการแทนนั้นได้สำเร็จก็ได้รับข่าวว่าเล่าปี่ยกทหารประมาณห้าหมื่นจะไปตีตลบหลังเอาเมืองฮูโต้ โจโฉจึงต้องตั้งทัพขัดไว้แล้วตนเองยกทัพกลับไปรบกับเล่าปี่ เอาชนะโดยรบกระหนาบจนเล่าปี่ต้องแตกทัพหนีไปอยู่กับเล่าเปียว ณ เมืองเกงจิว แล้วจึงยกทัพกลับไปบำรุงทหาร ณ เมืองฮูโต้ก่อนขณะเดียวกัน ก็เพื่อป้องกันมิให้อ้วนเสี้ยวซึ่งยังรบติดพันอยู่นั้นยกไปตีตลบเอาเมืองฮูโต้ด้วย²

เมื่อพักบำรุงทหารอยู่หลายเดือนแล้ว โจโฉก็เตรียมจัดกองทัพยกไปที่เมืองกิ๊วของอ้วนเสี้ยวอีก และได้อาศัยความแตกแยกระหว่างบุตรของอ้วนเสี้ยวเองหลัง-

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 476-498.

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 606-654.

จากอันเสี่ยวไคสิ้นชีวิตลงแล้วที่เอาเมืองกัจฉิวและปราบปรามหัวเมืองขึ้นใหม่ก่อนนั้น
ด้วยหลายเมือง ¹ นับเป็นศัตรูสำคัญรายที่สองต่อจากลิโป้ที่โจโจสามารถกำจัดเสียได้
สำเร็จ

ต่อมาเมื่อโจโจรู้ว่าเล่าปี่ไคของสุมาหลิมและอาวุธเป็นจำนวนมากตั้งอยู่
ณ เมืองซินเอี้ย และเมื่อให้เสี่ยวท้วนยกทัพลี้หนีไปตีเล่าปี่ก็ต้องพ่ายแพ้ถูกตีแตกทัพหนี
กลับไปหาตนเช่นนั้น โจโจจึงคิดอ่านกับที่ปรึกษาแล้วยกทัพลี้หนีจากเมืองฮูโต้วจะไปตี
เอาหัวเมืองชายทะเลทั้งปวงให้ได้ ในการยกทัพไปทำสงครามครั้งนี้แม้ว่าโจโจจะ
สามารถไคเมืองเกงจิวซึ่งเล่าเจ๋งมาอ่อนน้อมด้วย และสามารถตามตีเล่าปี่จนต้องหนี
ไปอาศัยอยู่กับเล่ากั๋ว ณ เมืองกังแฮในตอนแรก ² แต่ในครั้งต่อมาเมื่อเล่าปี่สามารถ
ให้ขงเบ้งไปเกลี้ยกล่อมซุนกวนเข้าเป็นพวกไคสำเร็จ ไคจิวียกทัพเมืองกังตั้งมาช่วย
รบแล้ว โจโจก็ต้องพ่ายแพ้แตกถอยและวางแผนรวมกันของขงเบ้งและจิวอี้ถูกตี
แตกทั้งกองทัพบกและทัพเรือ เสียทหารเป็นจำนวนมาก ตัวโจโจต้องหนีกลับเมืองฮูโต้ว
ในการรบที่ฝั่งแม่น้ำเซี่ยะเปี๊ยะหรือฝั่งแม่น้ำชามกง ³

โจโจเมื่อพ่ายแพ้แตกทัพมาในครั้งนั้น กิจการจะแก้แค้นอยู่เรื่อยมาและวาง
อุบายหวังให้ซุนกวนและเล่าปี่เกิดขัดแย้งและแตกแยกกันขึ้น แต่ขงเบ้งก็สามารถใช้
กลอุบายและการวางแผนที่เหนือกว่าเอาชนะจิวอี้จนต้องตรอมใจตาย และทำให้ซุนกวน
ซึ่งยกน้องสาวให้แต่งงานกับเล่าปี่กลับผูกพันกับเล่าปี่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ⁴ โจโจ
จึงเตรียมยกกองทัพจะยกไปตีเอาเมืองกังตั้งของซุนกวนแล้วจึงวกกลับไปตีเมืองเกงจิว

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 655-709.

² เรื่องเดียวกัน, 1 : 803-858.

³ เรื่องเดียวกัน, 1 : 360-991.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 2 : 45-61

ของเล่าปี่ โดยวางแผนการกำจัดมาแห่งเจ้าเมืองเสเหลียงเสียก่อนเพื่อป้องกันไม่ให้ยกทัพไปตลบหลังตีเอาเมืองฮูโตไ้ได้ ขณะที่โจโฉดวงเอาจมาแห่งและมาฮิวมาเสียได้สำเร็จนั้น ก็พอดีโค้วชาวที่เล่าปี่เตรียมจะยกไปที่เมืองเสฉวน โจโฉจึงได้ปรึกษากับที่ปรึกษาแล้วตกลงจะยกทัพไปที่เมืองกังกังของซุนกวน เพื่อให้เล่าปี่ต้องพะว้าพะวังกับการมาช่วยเหลือซุนกวนหรือต้องขัดแย้งแตกแยกกับซุนกวนเพราะไม่ยอมยกทัพไปช่วย แต่ขงเบ้งก็สามารถใช้สติปัญญาแก้ไขกลอุบายที่โจโฉวางไว้ได้สำเร็จ ทำให้โจโฉต้องหันไปรบกับมาเจียวบุตรของมาแห่งที่ยกไปที่โจโฉแก้แค้นแทนบิคา ซึ่งโจโฉก็ยังสามารถใช้สติปัญญาและกลอุบายที่เหนือกว่ารบชนะจนมาเจียว มาตาย และบังคับกองทัพไปทางใต้ของเมืองเสเหลียงนั้น

เมื่อรบชนะมาเจียวและยกทัพกลับเมืองฮูโตไ้ในครั้งนี้ พระเจ้าเหียนเต้ได้ทรงออกไปปรับโจโฉถึงนอกเมืองและอนุญาตให้โจโฉไม่ต้องเข้าเฝ้า ไม่ต้องถวายบังคม เช่นขุนนางอื่น และให้เห็นกระบี่เข้าเฝ้าได้ ทำให้โจโฉยิ่งกำเริบมากยิ่งขึ้นจนในที่สุดพระเจ้าเหียนเต้ยอมตั้งให้โจโฉขึ้นเป็นที่ วุยกัง มีเครื่องยศเท่าประการเหมือนอย่างลูกหลวงเอก หลังจากนั้น โจโฉจึงยกทัพจะไปรบเอาเมืองกังกังของซุนกวน แต่ยั้งรบกันไม่ทันแพ้ชนะ ซุนกวนก็มีหนังสือไปขอให้โจโฉยกทัพกลับเสีย โจโฉก็ยินยอมและเลิกทัพกลับไปยังเมืองฮูโตไ้²

การกำเริบและล่วงละเมิดพระเจ้าเหียนเต้ของโจโฉ ทำให้เกิดกลุ่มผู้คบคิดกันจะทำร้ายโจโฉขึ้นอีก แต่โจโฉซึ่งป้องกันไว้อย่างรอบคอบก็สามารถล้มหาจับตัวผู้กระทำผิดและให้ฆ่าเสียทั้งหมดได้ รวมทั้งนางสกุเฮาพระมเหสีและบุตรสองคนที่เกิดจากพระเจ้าเหียนเต้ แล้วยกบุตรสาวของตนเองให้เป็นพระมเหสีของพระเจ้าเหียนเต้แทน ทำให้อำนาจและตำแหน่งของโจโฉมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น และไม่มีขุนนางผู้ใด

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 76-109

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 110-153.

กล้าขัดแย้งหรือขัดขืนยอมอยู่ในอำนาจของโจโฉทั้งสิ้น หลังจากนั้น โจโฉจึงได้ยกทัพไปตีเมืองฮันตงอันเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองเสฉวน สามารถใช้สติปัญญาและกลอุบายจนสามารถเกลี้ยกล่อมเตียวท้อ เจ้าเมืองฮันตงเข้าเป็นพวก ยกกองทัพเข้าเมืองฮันตงและปราบปรามหัวเมืองขึ้นทั้งหมดไว้ได้ โจโฉจึงให้เรียกชื่อว่า ตังฉวน แล้วตั้งบำรุงกองทัพอยู่ที่ เมืองปาตงใกล้เมืองเสฉวน¹

การที่โจโฉตั้งทัพอยู่ที่ใกล้แดนเมืองเสฉวนดังกล่าว ทำให้ชาวเมืองเสฉวนเกรงว่าโจโฉจะยกทัพไปตีเอา ตังฉวน เฝ้าป้อมปราการจึงปรึกษากันและมีหนังสือไปถึงซุนกวนขอให้ยกทัพไปตีเอาเมืองหับป่าของโจโฉ โดยสัญญาจะยกเมืองให้ซุนกวนสามเมือง โจโฉจึงต้องตั้งให้แฮหัวเอียนและเตียวคับรักษาด่านที่สำคัญไว้ แล้วยกทัพไปรบป้องกันการโจมตีของซุนกวน ณ เมืองหับป่า แต่ยัรบกันไม่ทันแพ้ชนะซุนกวนก็มีหนังสือมาขอให้โจโฉยกทัพกลับเมืองฮูโตเสียอีก และยอมรับอ่อนน้อมต่อโจโฉ โจโฉจึงยินยอมและยกกองทัพกลับเมืองฮูโต²

หลังจากยกทัพปราบปรามซุนกวนอ่อนน้อมและยกกลับถึงเมืองฮูโตแล้ว ที่ปรึกษาและขุนนางทั้งปวงจึงพากันยกโจโฉให้ขึ้นเป็นที่ วุยกอง พระเจ้าเห็นแก่ที่ทรงยินยอมและตั้งให้โจโฉเลื่อนขึ้นจากที่วุยกงเป็นวุยกอง ซีรตทองเทียมม้าหกตัว มีเครื่องแต่งตัวและแห่แหนเหมือนกับที่เจ้าแผ่นดิน โจโฉจึงสั่งให้ทหารสร้างเมืองเจียงกุนขึ้นให้เป็นสง่าคังเมืองหลวง เพื่อตนจะได้อาศัยอยู่ต่อไป³ นับว่าโจโฉได้บรรลุถึงเป้าหมายในการสร้างกำลังและความเข้มแข็งของตนเอง สามารถ

1 เรื่องเดียวกัน, 2 : 244-267.

2 เรื่องเดียวกัน, 2 : 268-288.

3 เรื่องเดียวกัน, 2 : 288-290

ปราบปรามหัวเมืองและเหล่าขุนนางที่เป็นศัตรูและคิดทำอันตรายต่อตนได้สำเร็จเกือบ
หมด คงเหลือเพียงเล่าปี่ ผู้ปกครองแผ่นดินฝ่ายตะวันตกและซุนกวน ผู้ปกครองแผ่นดิน
ทางทิศใต้เท่านั้น ซึ่งทั้งสองก็ยังไม่อยู่ในฐานะที่จะทำอันตรายต่อโจโฉได้สะดวกนัก
โจโฉสามารถก้าวขึ้นถึงตำแหน่งอันสูงสุดที่เทียบเสมอพระเจ้าแผ่นดินและสามารถรักษา
ตำแหน่งและอำนาจของตนไว้อย่างมั่นคง ปลอดภัยจากอันตรายทั้งภายในและภายนอก
ได้สำเร็จ

เมื่อโจโฉได้จัดพิธีการฉลองเลี้ยงโต๊ะขุนนางและนายทหารทั้งปวงแล้ว ก็
จัดเตรียมกองทัพยกไปช่วยเมืองฮันต๋งที่ถูกเล่าปี่และซงเบ้งยกทัพไปตีอยู่นั้น อย่างไรก็ตาม
ก็ตาม ในการทำสงครามครั้งนี้ โจโฉต้องพ่ายแพ้แก่ลอบุยและนายทหารของเล่าปี่
ถูกตีแตกทัพต้องหนีกลับไปเมืองฮูโต ทำให้เล่าปี่ได้เมืองฮันต๋งอันเป็นเมืองหน้าด่านใน
การป้องกันเมืองเสฉวน สร้างความมั่นคงให้แก่เล่าปี่ในการปกครองเมืองเสฉวนและ
หัวเมืองตะวันตกมากยิ่งขึ้น ¹

เมื่อโจโฉอยู่ ณ เมืองฮูโต และได้รับหนังสือที่เล่าปี่กราบทูลให้พระเจ้า-
เหียนเต๋ไคทรงทราบ ว่าตัวเองได้ตั้งตนขึ้นเป็นเจ้าเมืองฮันต๋งแล้วนั้น โจโฉได้คิดกับ
สุมาอี้ที่ปรึกษา วางแผนการทำหนังสือถึงซุนกวนยุให้ไปทวงเมืองเกงจิ๋วคืนจากเล่าปี่
เพื่อให้ทั้งสองขัดแย้งและแตกแยกกันได้สำเร็จ เพราะซุนกวนได้รับชนะและศักดิ์ศรีชะ
ของกวนอูและกวนเป๋งพอลูกเสีย ทำให้เล่าปี่โกรธแค้นและเป็นศัตรูกับเมืองกังต๋ง ยก
กองทัพไปต่อสู้ทำสงครามกับซุนกวนในเวลาต่อมา ตามแผนการที่โจโฉได้วางไว้ ²

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่โจโฉได้ร่วมมือกับซุนกวน รบได้เมืองอ้วนเสีย
คืนมา ทำให้ซุนกวนฆ่ากวนอูและศักดิ์ศรีชะกวนอูเสียและตนได้นำศีรษะของกวนอูที่ซุนกวน

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 312-365.

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 368-435, 478-541.

แสร้งทำอุบายส่งไปให้มันฝังเสียแล้ว โจโฉก็มีอาการป่วย ปวดศีรษะเป็นกำลังและเมื่อหลับตาลงก็เห็นกวนอูอยู่เสมอ โจโฉจึงได้ตั้งให้โจผี บุตรกนโต เป็นผู้สืบทอดตำแหน่ง วุยก้องจากกวน ล่งเสียบให้ภรรยาผู้ทำการ เย็บถักปักร้อยหาเลี้ยงชีพ และสั่งให้จัดการศพของกวนอูให้รู้ว่าฝังที่ไหนแล้วโจโฉก็ซำเคใจตายไปเมื่ออายุได้หกสิบหกปี ¹.

นับแต่โจโฉได้รับหนังสือจากพระเจ้าเหียนเต๋ให้ไปช่วยราชการยังเมืองลกเอี๋ยง ได้รับตำแหน่งมหาอุปราชมีอำนาจในการปกครองบริหารแล้ว โจโฉก็ได้ใช้สติปัญญา ความสามารถ และกองกำลังของตน ในการปกครองบริหารและทำสงครามปราบปรามบรรดาเจ้าเมืองและขุนนางที่เป็นศัตรูต่อตำแหน่งของตน หรือต่อความมั่นคงของเมืองหลวงได้สำเร็จราบคาบเกือบทั้งหมด สามารถบรรลุถึงตำแหน่ง วุยก้อง ซึ่งเทียบเสมอพระเจ้าแผ่นดิน และรักษาคำแห่งของตนไว้ได้อย่างมั่นคง เป็นที่ยอมรับของขุนนาง นายทหาร และประชาชนทั่วไป เป็นอิสระไม่ขึ้นแก่ใครมาตลอด จนสืบทอดถึงบุตรของตนนั้น จะเห็นได้ว่า ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นด้วยสติปัญญาและความสามารถของโจโฉเองมาเป็นลำดับ

ซุนกวน

ก่อนได้รับตำแหน่ง

ซุนกวน เป็นบุตรของซุนเกี๋ยน และเป็นน้องของซุนเช็ก เจ้าเมืองกังคัง หลังจากซุนเช็กสิ้นชีวิตลงซุนกวนก็ได้รับตราสำหรับที่รักษาเมืองกังคังสืบมา นับได้ว่าซุนกวนได้ขึ้นครองตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองกังคังแล้ว แต่หากพิจารณาถึงสภาพทางการเมือง และฐานะของเมืองกังคังซึ่งยังไม่มั่นคงและบ่อยครั้งที่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือหรือยินยอมอ่อนน้อมต่อเมืองอื่นนั้น ทำให้เห็นได้ว่า ตำแหน่งที่ซุนกวนได้รับมานั้นยังไม่

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 440-450.

มั่นคงหรือเป็นอิสระอย่างแท้จริง ซึ่งจำเป็นที่ขุนกวนจะต้องปกครองบริหารให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายในการรักษาความมั่นคงและเป็นอิสระของตำแหน่งของตน และเมืองกังตั้งที่ตนรักษาอยู่นั้นเป็นสำคัญ

ในขณะที่ขุนกวนปกครองเมืองกังตั้งอยู่นั้น โจโฉได้มีหนังสือถึงขุนกวนให้ส่งบุตรไปทำราชการในเมืองหลวงเพื่อเป็นความชอบ ขุนกวนได้ปรึกษากับมารดาและขุนนางทั้งปวงแล้วก็ตอบปฏิเสธไป ทำให้โจโฉคิดจะยกไปตีแต่ยังคิดขัดการสงครามกับกองทัพทางฝ่ายเหนือที่ติดพันกันอยู่จึงให้ง่อกองอยู่ ในปีต่อมา ขุนกวนจึงได้ยกทัพเรือไปตีเมืองกังแฮของโจโฉเสียก่อน แต่กองทัพแพถูกกำแหง นายทหารของหองจ้อที่รักษาเมืองอยู่รบต้านทานรักษาเมืองไว้ได้ ขุนกวนจึงต้องยกทัพถอยกลับเมืองไป จนอีกปีหนึ่งถัดมา ขุนกวนจึงได้ปรึกษากับจิวยี่ผู้เป็นแม่ทัพจะยกกองทัพไปตีหองจ้อเจ้าเมืองกังแฮอีก และในครั้งนี้ ขุนกวนซึ่งได้กำแหงนายทหารของหองจ้อมาเป็นกำลังของคนที่สามารถตีเอาเมืองกังแฮไว้ได้สำเร็จ แล้วยกกลับเมืองกังตั้ง ให้จิวยี่ฝึกซ้อมทหารอยู่มิได้ขาด ¹

เมื่อโจโฉยกกองทัพใหญ่จะตีเอาหัวเมืองชายทะเลทั้งปวง รมไลจันเล่าปี่ต้องหนีไปอาศัยอยู่ ณ เมืองกังแฮนั้น ขุนกวนได้ปรึกษากับกับโลซกและคิดอ่านให้โลซกเป็นผู้ไปเกลี้ยกล่อมให้เล่าปี่และชาวเมืองเกงจิวทั้งปวง พร้อมใจกันร่วมมือกับตนในการกำจัดโจโฉเสีย และในที่สุด ขุนกวนก็ได้ร่วมมือกับเล่าปี่โดยให้จิวยี่เป็นแม่ทัพกับขงเบ้งที่ปรึกษาของเล่าปี่ยกกองทัพไปตีกองทัพของโจโฉที่ตั้งอยู่ ณ ฝั่งแม่น้ำเซี่ยเยเปีเยแตกหนีไปได้สำเร็จ อย่างไรก็ตาม ด้วยความทะนงตัวและสติปัญญาที่ด้อยกว่าของจิวยี่ทำให้เล่าปี่กลับเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการทำสงครามดังกล่าว ยึดได้เมืองสำคัญสามเมือง และติดตามโจมตีกองทัพของโจโฉได้ทหารและเครื่องศัตราวุธไปเป็น

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 . 585-605, 781-796.

จำนวนมาก ทั้งยังต้องพ่ายแพ้ในกลยุทธ์ของขงเบ้ง จนจิวอี้ต้องกระอักโลหิตตาย ในขณะที่ขงเบ้งสามารถทำให้เล่าปี่และซุนกวนเกิดความผูกพันเกี่ยวดองกัน และร่วมมือกันต่อสู้ป้องกันการโจมตีของโจโฉได้เรื่อยมา ¹

การผูกพันปรองดองกันระหว่างซุนกวนและเล่าปี่ ทำให้โจโฉไม่สามารถคิดอ่านโจมตีเมืองกังตั๋งได้ และคิดหาทางวางแผนการให้ซุนกวนและเล่าปี่แตกแยกกันอยู่ตลอดมา และหลาย ๆ ครั้งที่โจโฉยกกองทัพไปตีเมืองกังตั๋งซุนกวนก็สามารถขอความช่วยเหลือจากเล่าปี่ ในขณะที่ตัวก็มีกองกำลังของตนเองเพียงพอที่จะต่อสู้ต้านทานการโจมตีของโจโฉ หรือคิดอ่านผ่อนปรนยอมอ่อนน้อมและขอให้โจโฉยกทัพกลับไปสามารถปกครองรักษาเมืองกังตั๋งได้เรื่อยมา ²

จนกระทั่ง เมื่อเล่าปี่ได้เป็นเจ้าเมืองเสฉวนแล้ว ซุนกวนจึงยอมรับเข้ากับโจโฉ ร่วมมือกันยกทัพไปตีเอาเมืองเกงจิ๋วที่กวนอูรักษาอยู่ รบได้ชัยชนะจับตัวกวนอูและกวนเป้งพ้อถูกกันนั้นฆ่าเสีย เป็นไปตามแผนการที่โจโฉวางไว้ให้ต้องแตกแยกกับเล่าปี่ ทำให้เล่าปี่โกรธแค้นซุนกวนที่ขาน้องร่วมสาบานของตน และยกกองทัพใหญ่จะลงไปตีเอาเมืองกังตั๋งล้างแค้นให้ได้ อย่างไรก็ตาม ซุนกวนก็ได้ลกซุนเป็นแม่ทัพยกทหารไปรบชนะเล่าปี่ ศึกค่ายของเล่าปี่แตกหนีกลับไปได้สำเร็จ สามารถรักษาเมืองกังตั๋งไว้ได้ ³ จนกระทั่งพระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ลง และพระเจ้าโจผียกกองทัพจะไปตีเมืองเสฉวน ขงเบ้งได้ให้เตงจี้ไปเจรจาราชการกับซุนกวนอีก เมืองกังตั๋งและเมืองเสฉวนจึงได้เป็นไมตรีสืบมาอีกครั้งหนึ่ง ⁴

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 659-1037, 2 : 7-61.

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 76-83, 149-153, 268-288.

³ เรื่องเดียวกัน, 2 : 367-429, 479-541.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 2 : 549-566.

การร่วมมือกับเมืองเสฉวนของซุนกวนจึงกล่าว ทำให้โจผีซึ่งขึ้นเป็นเจ้า-
แผ่นดินแทนพระเจ้าเหียนเต๋ โกรธและยกทัพจะไปตีเอาเมืองกังกังแต่ก็ต้องพ่ายแพ้แก่
กลอุบายของทหารฝ่ายซุนกวน ประกอบกับขงเบ้งได้ให้จูล่งยกทัพจะไปตีเมืองลกเอี๋ยง
เมืองหลวงใหม่ของตน โจผีจึงต้องถูกไล่ที่กระหนาบเสียนนายทหารและกอง-
ทัพไปจำนวนมาก แยกหนีกลับเมืองลกเอี๋ยงไป ¹

นอกจากนี้ ซุนกวนยังได้ทำศึกสงครามกับกองทัพของเมืองวุยก๊กที่สุมาอี้และ
โจหยวกไปตีเมืองกังกัง สามารถไขกลอุบายและการวางแผนของลกซุนผู้เป็นแม่ทัพ
เผาค่ายของโจหยวกและตีกองทัพของสุมาอี้แตกหนีกลับไปยังเมืองลกเอี๋ยงได้สำเร็จอีก
นับได้ว่าเมืองกังกังมีความเข้มแข็งมั่นคง และสามารถพึ่งตนเอง เป็นอิสระมากขึ้นกว่า
เดิม บนพื้นฐานของการสืบทอดตำแหน่งเจ้าเมืองของซุนกวนเอง ซึ่งเป็นที่ยอมรับและ
เคารพของชาวเมืองโดยทั่วไป การมีเมืองที่ใหญ่และมีทรัพยากรสมบูรณ์ มีกองทหาร
ที่ชำนาญและแม่ทัพที่มีความสามารถ ประกอบกับการสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกับเมือง
ข้างเคียงในการปกป้องตนเองจากการโจมตีของศัตรูฝ่ายตรงข้ามได้เป็นอย่างดี ทำ-
ให้ซุนกวนสามารถทำให้ตำแหน่งที่ตนได้รับสืบทอดมานั้นค่อย ๆ มีความมั่นคงและเป็น
อิสระของตนเองมากขึ้นเป็นลำดับ

หลังได้รับตำแหน่ง

ขณะที่ซุนกวนได้รับแจ้งเนื้อความว่า ขงเบ้งได้ยกทหารไปรบกับโจจิน และ
ฆ่าทหารเมืองวุยก๊กของโจยอยเสียเป็นอันมาก เมืองลกเอี๋ยงกำลังอึดโรยบอบชำอู่
ซุนนางทั้งปวงก็เสนอให้ยกทัพไปตีเข้าเมืองลกเอี๋ยงซึ่งอึดโรยอยู่นั้นเสีย เตียวเจียว
ที่ปรึกษาได้ทูลว่า เมืองกังกังได้เกิดเทศกาลอันเป็นมงคลประเสริฐแก่ซุนกวน ขอเชิญ

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 566-572.

ให้ขุนกวนตั้งพิธีราชาภิเษกเสียดก่อนแล้วจึงยกไปตีเมืองลกเอียง ขุนกวนก็เห็นชอบด้วย จึงได้ตั้งตนเองขึ้นเป็นใหญ่ในเมืองกังคัง ตั้งขุนเตงพระราชบุตร เป็นฝ่ายหน้า ตั้งจูกัดเกกและเตียวหิวเป็นเสนาบดีฝ่ายขวาและซ้ายตามลำดับ แล้วของชุมนุมคนและแต่งหนังสือเกลี้ยกล่อมเล่าเสี้ยน ณ เมืองเสฉวนให้ยกไปช่วยรบกับเมืองลกเอียงของโจยอย¹ แต่เมื่อขุนกวนยกกองทัพไปตีเมืองวุยก๊กเป็นสามทางด้วยกันนั้น ก็ไม่สามารถเอาชนะกองทัพของสุมาอี้ที่ยกมาต้านทานได้ ในที่สุด ลกซุนจึงได้คิดอ่านลอบทัพกลับไป ณ เมืองกังคัง² ทราบจนต่อมา ขงเบ้งมหาอุปราชาแห่งเมืองเสฉวนสิ้นชีวิตลงแล้ว ขุนกวนก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับเมืองเสฉวน และสาบานจะไม่โจมตีเมืองเสฉวนของเล่าเสี้ยน³

ขุนกวนได้ครองตำแหน่งเจ้าเมืองกังคังมาจนถึงอายุได้เจ็ดสิบเอ็ดปีอาการป่วยที่เป็นอยู่ประมาณหนึ่งปีนั้นก็กำเริบขึ้น หลังจากปากฝงบุตรภรรยาแก่ขุนนางแล้ว ขุนกวนก็สิ้นชีวิตไป เสวยราชย์ในตำแหน่งเจ้าเมืองกังคังอยู่ที่สิบสี่ปี มีขุนเหลียงผู้บุตรขึ้นสืบทอดตำแหน่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินแห่งเมืองกังคังต่อมา⁴

¹ เรื่องเดียวกัน, 2 : 760-761.

² เรื่องเดียวกัน, 2 : 828-831.

³ ขุนกวนทดลองยกกองทัพไปประชิดที่ปากทางเมืองปากก๊กก่อน เมื่อพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้เตียวหิงกับองเป้งยกกองทัพจำนวนเท่ากันไปตั้งที่เมืองเองอันบ้าง ขุนกวนจึงสร้างทำเป็นโกรธและให้เหตุผลว่า เพื่อป้องกันกองทัพของโจยอยที่จะลอบไปตีเมืองเสฉวน เพราะรู้ข่าวว่า ขงเบ้งตาย ทั้งยังได้ให้สัตย์สาบานว่าจะไม่คิดร้ายต่อเมืองเสฉวนของเล่าเสี้ยน. เรื่องเดียวกัน, 2 : 580-583.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 2 : 910-911